

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

15.12.2016

м. Київ

№ 162

Про схвалення проекту експертного висновку до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо удосконалення порядку державного фінансування політичних партій" (реєстраційний номер 5446)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", абзацу другого пункту 2 § 118 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити проект експертного висновку до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про політичні партії в Україні" щодо удосконалення порядку державного фінансування політичних партій" (реєстраційний номер 5446), що додається.

2. Керівнику апарату Національного агентства з питань запобігання корупції Ткаченку І.В. забезпечити інформування Кабінету Міністрів України про прийняте рішення у встановленому законодавством порядку.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Національного агентства з питань запобігання корупції Корчак Н.М.

В. о. Голови

Р. Радецький

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції
15 грудня 2016 року № 162

Проект

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону
України «Про політичні партії в Україні» щодо
удосконалення порядку державного фінансування
політичних партій» (реєстраційний номер 5446)

Проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про політичні партії в Україні» щодо удосконалення порядку державного фінансування політичних партій» (далі - законопроект) передбачається можливість політичних партій витратити кошти щорічного державного фінансування на будь-яку статутну діяльність, в тому числі, участь у виборах, проведення зовнішнього незалежного фінансового аудиту і т.п. (пункт 1 частини першої законопроекту).

Запропоновані зміни не відповідають Рекомендаціям Парламентської асамблеї Ради Європи щодо фінансування політичних партій № 1516 та Правилам щодо фінансування політичних партій, прийнятих Венеціанською комісією 9-10 березня 2001 року щодо чіткого визначення поняття статутної діяльності, на яку політичні партії можуть витратити кошти, передбачені державним фінансуванням.

Крім того, слід зауважити, що відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні» політичним партіям відшкодовуються витрати, пов'язані з фінансуванням їхньої передвиборної агітації під час чергових та позачергових виборів народних депутатів України.

У разі ж прийняття запропонованих змін, витрати виборчих кампаній політичних партій на парламентських виборах будуть фінансуватися з бюджету фактично два рази: за рахунок щорічного державного фінансування (оскільки кошти можуть бути передані до виборчого фонду партії) та в якості відшкодування витрат, пов'язаних з фінансуванням передвиборної агітації політичних партій.

Законопроектом також передбачено, що рішення щодо розподілу коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій, які мають право на отримання такого фінансування згідно з цим Законом, приймається Національним агентством з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) щоквартально. При цьому пропонується, що сума, визначена для фінансування статутної діяльності політичної партії у черговому кварталі, збільшується на 10 відсотків, якщо від цієї політичної партії були обрані, набули повноважень та є членами її депутатської фракції у Верховній Раді України народні депутати України, серед яких кількість

Верховній Раді України народні депутати України, серед яких кількість представників однієї статі не перевищує двох третин від загальної кількості народних депутатів України, які були обрані від цієї партії та є членами відповідної депутатської фракції у Верховній Раді України станом на день, що передує дню прийняття рішення про розподіл коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій.

Чинний Закон передбачає, що право на державне фінансування за дотримання гендерної квоти на виборах народних депутатів мають ті партії, які забезпечили кількість представників однієї статі серед своїх обраних, які набули повноважень, що не перевищує двох третин від загальної кількості обраних від цієї політичної партії. Політичні партії, які дотрималися цих вимог, мають право на 10 відсотків від суми щорічного обсягу державного фінансування, які розподіляються між ними порівну. Відповідно до положень Закону, право політичних партій на державне фінансування за дотримання гендерної квоти виникає за результатами виборів і не залежить від змін в гендерному представництві в Верховній Раді України в період між виборами.

Водночас, законопроект визначає, що право на таке державне фінансування будуть мати ті політичні партії, які виконали вимоги щодо дотримання гендерної квоти станом на день, що передує дню прийняття рішення Національним агентством про розподіл коштів, яке приймається щоквартально (пункт 5 частини першої законопроекту).

Такий підхід, є позитивним кроком і сприятиме більшій збалансованості гендерного представництва протягом усього терміну повноважень Верховної Ради України.

Разом з тим, розподіл державних коштів між політичними партіями, які виконали вимоги Закону щодо гендерної квоти, щоквартально може бути проблематичним, враховуючи, те, що бюджетні витрати визначаються Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік. Тому, будь-які додаткові кошти (наприклад, щодо таких політичних партій, які відповідають вимогам Закону щодо гендерної квоти в певний період) можуть бути виділені тільки у випадку внесення відповідних змін до Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік. Це є складною процедурою, що спричинить затримку в отриманні або взагалі унеможливить отримання такого фінансування.

Крім того, законопроект передбачає скорочення фінансування за дотримання гендерної квоти з 10 відсотків від суми щорічного обсягу державного фінансування до 10 відсотків від суми, що визначена для фінансування статутної діяльності політичної партії, яка отримала право на таке фінансування (пункт 5 частини першої законопроекту).

Так, наприклад, політична партія «ОБ'ЄДНАННЯ «САМОПОМІЧ», єдина партія, яка в даний час дотрималась вимог Закону щодо гендерної квоти, відповідно до законопроекту отримала б не близько 20 мільйонів гривень (як це встановлено відповідним рішенням Національного агентства відповідно до законодавства), а лише б 2,5 мільйони гривень.

Зазначене, в свою чергу, може зменшити стимул для політичних партій висувати жінок-кандидатів на парламентських виборах та дотримуватися гендерної квоти.

Окрім цього, законопроектом не передбачено механізму визначення Національним агентством кількості народних депутатів України, що є членами відповідної депутатської фракції у Верховній Раді України станом на день, що передує дню прийняття рішення про розподіл коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій.

Також слід зазначити, що законопроектом пропонується звужити критерії до визначення політичних партій, які зобов'язані проводити зовнішній незалежний фінансовий аудит звітності (лише ті партії, які були суб'єктом виборчого процесу та отримують державне фінансування), що спричинить звільнення великої кількості політичних партій від обов'язку проводити такий аудит та може ускладнити процес незалежного фінансового контролю.

У той же час, відповідно до Закону політична партія, яка була суб'єктом виборчого процесу на виборах Президента України, виборах народних депутатів України або брала участь у чергових чи позачергових місцевих виборах (незалежно від того, чи отримують вони державне фінансування чи ні), а також політична партія, яка отримує державне фінансування, зобов'язані пройти зовнішній незалежний фінансовий аудит звітності про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру.

Таким чином, законопроект не містить механізму щодо запровадження вдосконаленого порядку державного фінансування політичних партій в Україні, як це озвучено у пояснювальній записці до нього, не узгоджується з окремими положеннями Закону України «Про політичні партії в Україні» та законодавства про вибори. Натомість запропонована редакція законопроекту ускладнює порядок щорічного державного фінансування статутної діяльності політичних партій та фінансового контролю за партійними фінансами, що не відповідає положенням Регламенту (ЄС) Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 4 листопада 2003 року № 2004/2003 про статус і фінансування політичних партій на європейському рівні.

При цьому, законопроект залишає не вирішеними наступні проблемні питання, які виникли внаслідок реалізації Закону: відсутність електронної системи звітності політичних партій, не пропорційна система відповідальності політичних партій, її місцевих організацій за порушення встановлених обмежень та заборон.

**В.о. Голови Національного
агентства з питань запобігання корупції**

Р.С. Радецький

